قرینه متصله لحظه زوال در روایت حماد و نفی امارّیت آن از هلال غروب

من عرض کردم اگر قرینه داخلیه داریم، آن را نسبت به قرینه خارجیه چه کار کنیم؟ قرینه داخلیه این بود حضرت نفرمودند «اذا رئی الهلال صدر النهار فهو للیلة المضیة». حضرت یک آن را، زوال را میزان قرار دادند. خود این‌که کسی یک آن را میزان قرار بدهد ذهن را از امارّیت دور می‌کند. چرا؟ چون یک آن است؛ چطور یک لحظه قبلش می‌شود لیلة المضیة، و یک لحظه بعدش نشد؟! معلوم می‌شود کسی که آن [لحظه] را میزان قرار می‌دهد غرضی غیر از طریقیت و امارّیت دارد. این را جلسه قبل عرض کردم. آقا فرمودند: ممکن است بگویند درست است؛ ما از امارّیت دست بر نمی‌داریم. این‌که حضرت زوال را قرار دادند، برای منضبط شدن اماره است. می‌خواستند اماره منضبط شود. برای ضبط امور و آسان بودن کار، فرمودند: اگر قبل از زوال است اینطور است و اگر بعد از زوال است آنطور. پس این جوابی از این است. به آن می‌رسیم. بعضی از نکات هست که به آن‌ها می‌رسیم.

شاگرد: وقتی می‌خواهند منضبط کنند یا حالی را معیار قرار بدهند، تناسب این است که آن چه که به امارّیت نزدیک تر است را معیار قرار بدهند. یعنی اول روز، بعد از طلوع آفتاب امارّیتش قوی‌تر است، تا ساعت یازده و قبل از زوال.

استاد: الآن به فرمایش شما می‌رسم. دو سه کلمه ای عرض دارم. وقتی خواستم معارضه را بردارم به فرمایش شما هم می‌رسیم.

این یک فرمایش بود. پس اگر زوال قرینه داخلیه باشد، چون محمل منضبط کردن اماره برای آن هست، این قرینه محمل دار برای انضباط نمی‌تواند آن قرینه منفصله سید را تضعیف کند. این برای حرف اول بود.

حرف دومی را هم در پایان مباحثه فرمودند. گفتند اصلاً ما بی خودی به سید نسبت می‌دهیم که ایشان همان مبنای مشهور را می‌گویند که رؤیت قبل از زوال اماره این است که دیروز وقت غروب، هلال قابل رؤیت دخول شهری داشته‌ایم ولی آن را ندیده‌ایم، خُب این را از کجا می‌گویید؟! چه بسا سید با ادله خاصه و روایات حماد می‌خواهند بگویند شارع مقدس برای اصل دخول شهر دو اماره قرار داده. یکی وقت غروب است که ای ببینی ای بینه شهادت بدهد که دیدیم. یکی هم رؤیت قبل از زوال است. پس ذو الامارة این نیست که رؤیت قبل از زوال اماره است برای هلال وقت غروب. ذو الامارة هلال وقت غروب نیست. ذو الامارة در همه جا دخول الشهر است. دخول الشهر دو اماره در عرض هم دارد. یکی رؤیت وقت الغروب است، یکی هم رؤیت قبل از زوال است. سید هم می‌خواهند همین را بگویند. پس امارّیت را قائل هستند اما امارّیتی در عرض آن. نه اماره ای برای رؤیت وقت الغروب.

خُب اگر گفتیم که سید میخواهند به این صورت امامه قرار بدهند، خُب میگوییم چطور بعداً در تنبیهات میگویند اگر تبیّن خطا شد؟! تبیّن خطا منافاتی ندارد. چون این امامه هست. امامه صلاحیت دارد که تبین خطا در آن بشود. از چه ناحیه؟ از این ناحیه که ماه سی و یک روز نمیشود. از آن ناحیه تبین خطا شده. نه اینکه چون تبین خطا میشود پس این امامه، امامه مستقل نیست و امامه به هلال وقت الغروب است. پس سید ممکن است این امامه را قرار بدهد.

خُب اگر این معنا را گفتیم که سید میخواهند قائل به امارت شوند، نه به امامه به امامه، بنابراین ذوالامامه دخول الشهر میشود. اگر این را بگوییم این «لمعارضة»ای که در اینجا گفتند باز قوی میشود. چرا؟ خُب حالا امامه است، سید میخواهند یک امارهای در عرض هلال دیشب بیاورند، بگویند شارع فرموده دخول شهر دو امامه دارد. خُب حالا اینکه دو امامه دارد، آلآن بین روایتی که میگویی فقط رؤیت وقت الغروب، با روایتی که میگویی قبل از زوال، تعارض میشود. چرا؟ چون آن وقت که ندیدی. آن میگویی فقط آن و این میگویی قبل از زوال هم میشود. پس معارضه ای که سید گفتند روی این مبناء روشنتر است.

شاگرد: روایتی که فقط قبل از غروب را میگویند کدام روایات است؟

استاد: روایات رؤیت؛ روایاتی که مشهور میگویند. مشهور گفتهاند رؤیت ناظر به رؤیت لیلیه است. وقتی میگویند «صم للرؤیه و افطر للرؤیه» یعنی «صم و افطر غدا الرویه». فردایش صایم داشته باش. نه اینکه صوم یعنی برای امروز که روز سی ام است.

شاگرد: فقط را از کجا میآوری؟ فرض کنید معنای روایت این است، اما فقط را از کجا میآوری؟

استاد: بله، این جواب های سید بود. همینطوری که شما میگویی سید هم جواب دادهاند. من دارم حرف مشهور را میگویم. خُب معارضه را خود سید میپذیرند یا نه؟

مضمون روایت چه بود؟ مضمون آن خیلی روشن بود. اگر آسمان صاف بود، نگاه کردی و ندیدی، اَصبح مُفطراً. یا اگر آخر ماه بود و نگاه کردی و ندیدی، اَصبح صائما. دیگر روشنتر از این میخواهید؟! بگویید نه، از کجا؟! خب معارضه دارد با روایتی که میگوید اگر قبل از زوال دیدی روزه را بگیر یا اگر ماه شوال است افطار کن، معارضه دارد دیگر.

بازبینی #1
ایجاد شده 6 نوامبر 2025 15:34:08 توسط ... .
به روزرسانی شده 6 نوامبر 2025 15:35:04 توسط ... .